

Lopen aanbestedingsprocedures wel goed?

3

Nieuwe Geberit AquaClean Sela douchewc: mooi design, nieuwe techniek en makkelijk te installeren

6

Hol Installatietechniek: partner in energietransitie

7

Riool komt om in billendoekjes

10

ISH Noviteitenshow: epicentrum van de sanitairbranche

Vakbeurs is op 15, 16 en 17 april in Nieuwegein

VAKBEURS

Nieuwegein is volgende week het epicentrum van de sanitairbranche, want op 15, 16 en 17 april wordt in De Beursfabriek in Nieuwegein de ISH Noviteitenshow gehouden. Er zijn 33 merken die hun noviteiten demonstreren. Het is bovendien een jubileumeditie, want deze welkome afgeleide van de ISH in Frankfurt wordt voor de vijftiende keer gehouden. Aanmelden voor de vakbeurs kan gratis op www.ishnoviteitenshow.nl.

In 1989 was de eerste keer dat een aantal toonaangevende leveranciers en fabrikanten de ISH Noviteitenshow organiseerde. Het idee was en is nog steeds dat veel vakgenoten geen tijd hebben voor of zin hebben in de gigantische ISH in Frankfurt. Daar zie je namelijk door de bomen het bos niet en bovendien is de ISH op de wereld gericht en komen veel noviteiten niet naar Nederland. Je verdoet dus al snel je tijd.

STICHTING BADKAMER PROMOTIE

Aan de andere kant is het natuurlijk wél van het allergrootste belang dat eigenaren, managers en medewerkers van badkamershowrooms (want zij vormen naast installatiebedrijven de voornaamste doelgroep) het allerlaatste nieuws dat naar Nederland komt wel zien en ervaren.

Dit is de basisgedachte van de ISH Noviteitenshow, die sinds 1989 wordt georganiseerd door de hier speciaal voor opgerichte Stichting Badkamer Promotie. De ISH Noviteitenshow stelt alle sanitaire showrooms (retail, groothandel en installateurs met showroom), ontwerpers en architecten in Nederland in staat om volledig op de hoogte te worden gebracht van de noviteiten van de A-merk-sanitairfabrikanten in Nederland.

Net zoals de voorgaande edities wordt de ISH Noviteitenshow gehouden in De Beursfabriek aan de Symfonielaan 1 in Nieuwegein. De openingstijden zijn maandag 15 april van 10.00 tot 22.00 uur en op dinsdag 16 en woensdag 17 april van 14.00 tot 22.00 uur. Meer informatie, waaronder de deelnemende merken, staat op pagina 8.

Minder administratieve lasten? Echt niet, er komt weer wat bij

ADMINISTRATIE

De administratieve rompslomp verlichten is een grote wens van ondernemend Nederland. Maar dat wil nog niet echt opschieten. Sterker, nog steeds komen er nieuwe administratieve handelingen bij. Zoals op 1 juli, want dan geldt de Informatieplicht Energiebesparing. Deze is van toepassing op alle bedrijven die jaarlijks vanaf 50.000 kWh of 25.000 m3 aardgas(equivalent) verbruiken.

Hieronder zitten veel installatiebedrijven en dat betekent dat er voor hen weer administratieve rompslomp bij komt, want al die bedrijven moeten voor 1 juli in het eLoket van RVO rapporteren welke energiebesparende maatregelen zij hebben uitgevoerd. De Informatieplicht Energiebesparing is een uitbreiding van de

Wet milieubeheer. Hierin is vastgelegd dat bedrijven vanaf een bepaald energieverbruik maatregelen moeten nemen om energie te besparen. Ondernemers zijn verplicht om uiterlijk 1 juli 2019 de genomen maatregelen te rapporteren. Dat is de Informatieplicht Energiebesparing. De Erkende Maatregelenlijsten energiebesparing (EML) zijn het uitgangspunt voor de te nemen maatregelen. Deze bevatten voor 19 bedrijfstakken energiebesparende en erkende maatregelen.

BEWUSTER OMGAAN

De bedoeling van de Informatieplicht is dat MKB-bedrijven bewuster omgaan met energie. Dat kan al met simpele maatregelen, maar soms zijn grotere ingrepen nodig. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) werkt nauw samen met MKB-Nederland om ondernemers hierover

te informeren. Hiervoor is op 19 maart de communicatiecampagne WATTjemoetweten.nl gelanceerd. Voor deze campagne heeft MKB-Nederland de samenwerking gezocht met onder andere Techniek Nederland.

Op www.WATTjemoetweten.nl staat veel praktische informatie over de Informatieplicht Energiebesparing.

Sander Damsma wint Skills Heroes

ONDERWIJS

Sander Damsma, scholier van het Zwolse Deltion College, is in Nederland het grootste talent op het gebied van sanitaire techniek. Blijkbaar heeft deze school goede docenten op dit gebied, want Damsma volgt Julian van Lohuizen op die vorig jaar namens deze school deze wedstrijd won. Zilver was er dit jaar voor Joep Stamer van het ROC Nijmegen en brons voor voor Christiaan Riedijk van het Scalda College in Zeeland.

Dit zijn de resultaten van het NK voor beroepen, die ook de Skills Heroes worden genoemd, in de categorie Sanitaire- en verwarmingstechnicus. Dit zijn vakwedstrijden voor het mbo.

PASSIE STIMULEREN

Het nationaal kampioenschap wordt georganiseerd om de passie voor vakmanschap te stimuleren, het beroepsonderwijs te promoten én jongeren een bijzondere leerervaring te geven. Deze veertiende editie is georganiseerd samen met de nationale kampioenschappen voor mbo Skills Heroes tijdens het driedaagse event Skills The Finals.

De organisatie van deze nationale kampioenschappen is in handen van WorldSkills Netherlands en wordt ondersteund door de ministeries van OCW en EZ, Fonds 21, Amsterdam, OTIB en vele partners uit het onderwijs en het bedrijfsleven.

GEBERIT MAPRESS FITTINGEN

EEN MILJARD KEER BEWEZEN

KNOW HOW INSTALLED

www.geberit.nl/mapress

GRUNDFOS SOLOLIFT2 SERIE

SOLOLIFT2 SERIE OPVOERINSTALLATIES

De Grundfos SOLOLIFT2 is een unieke serie compacte opvoerinstallaties voor de afvoer van elke sanitaire toepassing. Of u nu een extra toilet op zolder wilt of een nieuwe badkamer, onder riolniveau in de kelder, de SOLOLIFT2 zorgt voor een efficiënte afvoer van het afvalwater. Bovendien biedt de SOLOLIFT2 maximale bescherming tegen terugstroming vanuit het rioolstelsel.

De SOLOLIFT2 serie is beschikbaar in vijf compacte uitvoeringen. Daardoor is altijd een geschikte SOLOLIFT2 voor uw situatie en aansluiting. De pomp is geschikt voor in woonhuizen en lichte utiliteitsgebouwen.

De SOLOLIFT2 serie bestaat uit vijf compacte uitvoeringen, allemaal ontworpen voor het opvangen en verpompen van afvalwater vanuit de sanitaire toepassing naar de dichtstbijzijnde leiding met natuurlijk verval via een dunne drukleiding.

Voordelen

- Robuustheid en betrouwbaarheid tijdens bedrijf
- Eenvoudige installatie en vervanging
- Onderhouds- en servicevriendelijk

Toepassingen

- Extra badkamers ver weg van de riolering (bijv. zolders)
- Bescherming tegen terugstroming van sanitaire toepassingen die geplaatst zijn onder riolniveau
- Extra toilet en gezondheidsvoorzieningen in pensions en vakantie-huisjes

be
think
innovate

GRUNDFOS

Lopen aanbestedingsprocedures wel goed?

Ministerie onderzoekt na signalen of systeem werkt

AANBESTEDEN

Er zijn signalen dat de rechtsbescherming bij aanbestedingsprocedures onvoldoende is. Deze geluiden zijn zo sterk dat het ministerie van Economische Zaken en Klimaat dit laat onderzoeken. Een online-enquête is onlangs afgerond en heeft een groot aantal meldingen opgeleverd van veelal ontevreden ondernemers. De resultaten inclusief aanbevelingen worden aangeboden aan de minister.

In 2012 is de Aanbestedingswet van kracht geworden. Hierin

staan de regels voor aanbesteden. Sindsdien gelden strikte regels voor de aanbesteding voor onder meer de rijksoverheid, gemeenten, provincies en waterschappen, zogeheten publiekrechtelijke instellingen (zoals universiteiten en scholen) en speciale sectorbedrijven (zoals water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten).

FUNCTIONEERT HET

De belangrijkste vraag die moet worden beantwoord is hoe het bestaande systeem van rechtsbescherming functioneert en of het wenselijk is wijzigingen aan te brengen. Het doel is tweeledig:

enerzijds aangekaarte problemen in de aanbestedingspraktijk oplossen en anderzijds de professionalisering vergroten bij zowel aanbestedende diensten als inschrijvers.

KLACHTEN

Overigens kunnen ondernemers die ontevreden zijn over een bepaalde aanbestedingsprocedure of het systeem in het algemeen een klacht indienen bij de Commissie van Aanbestedingsexperts. Deze commissie onderzoekt of zij een bemiddelende rol kan spelen of brengt een niet-bindend advies uit over hoe de regels toegepast moeten worden.

Werken en doceren in één baan samengebald

DOCENTENTEKORT

Vmbo- en mbo-scholen verwachten binnen vijf jaar een groot tekort aan techniekdocenten. Het opleidings- en ontwikkelingsfonds (O&O) voor de installatiesector OTIB doet daarom samen met het scholenveld, de sociale partners en de overheid een beroep op werknemers én werkgevers uit de techniekbranches om bij te dragen aan het opleiden van toekomstige vakmensen. Midden-Nederland is het eerste gebied.

De technische O&O-fondsen en de ROC's in Midden-Nederland doen hiervoor een beroep op werkgevers in de techniekbranche om actieve installateurs te kunnen inzetten. Het gaat om een constructie waarbij een baan in de techniek wordt gecombineerd met een functie in het onderwijs. Voor werkgevers is het volgens OTIB een uitgelezen manier om mee te helpen de toekomstige vakmensen en vakvrouwen goed op te leiden. En voor werknemers is het een perfecte kans om kennis en ervaring over te dragen aan de nieuwe generatie.

Ervaren installateurs kunnen een bijdrage leveren aan de opleiding van nieuw talent.

■ GEBERIT

Poepen kan 44.621 keer schoner

Door Andy van Oijen
Trainingsmaganer Geberit

De geschiedenis van het poepen wordt niet vaak onderzocht en het bespreekbaar maken van de stoelgang gaat met veel lachers gepaard. Over de manier waarop we poepen en onszelf daarna reinigen, zwijgen we uit gêne het liefst in alle talen. En dat voor een gebeurtenis die gemiddeld 44.621 keer per mensenleven voorkomt en waarbij door goed te reinigen veel ziekten en infecties kunnen worden voorkomen.

In 2016 onderzocht genetica Alexandra Zehrnakova met het Universitair Medisch Centrum Groningen de poepfrequentie. Haar conclusie was: het merendeel (ca. 50%) van de mensen poept één à twee keer per dag, maar er zijn ook grote groepen die minder (ca. 30%) of meer (ca. 15%) poepen. Als we uitgaan van haar bevindingen en dat vermenigvuldigen met de gemiddelde leeftijdsverwachting voor Nederlanders (Bron: CBS), dan poepen we in ons leven gemiddeld 44.621 keer van de 148.738 keer dat we de wc bezoeken.

Hoe we ons na de stoelgang reinigen, daar is minder over bekend. Gelukkig is er iedere augustus National Toilet Paper Day. De organisatoren rekenden uit hoeveel wc-papier we gebruiken. Dat blijken 57 velletjes per dag te zijn, ruim 2.200 rollen per mensenleven. Dat is veel papier voor een manier van 'schoonmaken' die steeds meer ter discussie staat. Door het wegstrijken van de poep worden bacteriën namelijk verspreid over de omliggende huid en zo ontstaan infecties en (blaas)ontstekingen. 'Schoonspuiten' is de beste optie volgens de Maag Lever Darm Stichting. Iets dat de Romeinen 2.000 jaar geleden al wisten.

Zij wisten hun kont met water uit een gescheiden watercircuit; met een stok en spons die vochtig gemaakt werd in een goot die voor de toiletten langs liep. In de eeuwen die volgden (het Romeinse Rijk eindigde in 476 nC) leerden we onszelf veel vieze gewoonten aan. Pas in 1775 kwam daar een kentering in toen het eerste watercloset uitgevonden werd. Tweehonderd jaar later, in 1957, volgde de douchewc. Een succes werd dat niet, met name door de culturele taboes. De eerste doorbraak was aan het eind van de jaren 70 toen Geberit het opzetsysteem Geberella introduceerde en later (2009) door de introductie van de AquaClean douchewc.

En nu wordt daar een extra dimensie aan toegevoegd door de introductie van de nieuwe Geberit AquaClean Sela. Deze wc is in alle opzichten het toppunt van hygiëne. Door het strakke design, het ontbreken van een spoelrand en de QuickRelease-functie (om de wc-bril en de deksel snel te verwijderen) is schoonmaken eenvoudiger dan ooit. Terwijl de WhirlSpray douchetechnologie garant staat voor optimale persoonlijke hygiëne.

KNOW
HOW
INSTALLED

Bent u benieuwd naar de nieuwe Geberit AquaClean Sela douchewc, bezoek dan de Geberit stand op de ISH Noviteitenshow in Nieuwegein op stand 23. Natuurlijk bent u ook van harte welkom, eventueel samen met uw klant, op het Geberit hoofdkantoor in Nieuwegein. Hier kunnen de Geberit AquaClean douchewc's direct getest worden. Ga voor meer informatie naar www.geberit-aquaclean.nl/testen.

Colofon

InstallatieNieuws is een uitgave van Geberit BV.

Productie:
Enter Communicatie BV
Van Houten Industriepark 1
1381 MZ Weesp
Tel.: (0294) 20 30 45

Redactie: Hans Peijs
www.entercommunicatie.nl

Wilt u via e-mail op de hoogte blijven van het nieuws in de installatiebranche, meldt u zich dan aan voor een abonnement op www.installatienieuws.com.

© Copyright

Op de teksten, foto's en het ontwerp van het InstallatieNieuws rust copyright. Niets mag op welke wijze dan ook worden overgenomen, vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder toestemming van de uitgever.

RECYCLED
Papier gemaakt van gerecycled materiaal
FSC® C008011

Start vloerverwarmingsproject met een goed ontwerp

ROBOT Vloerverwarming adviseert

VLOERVERWARMING

Een warmteverliesberekening en legplan vormen de basis voor een goed werkend vloerverwarmingsysteem. Dit resulteert in een tevreden klant. Het is dus verstandig om hier voldoende aandacht aan te besteden.

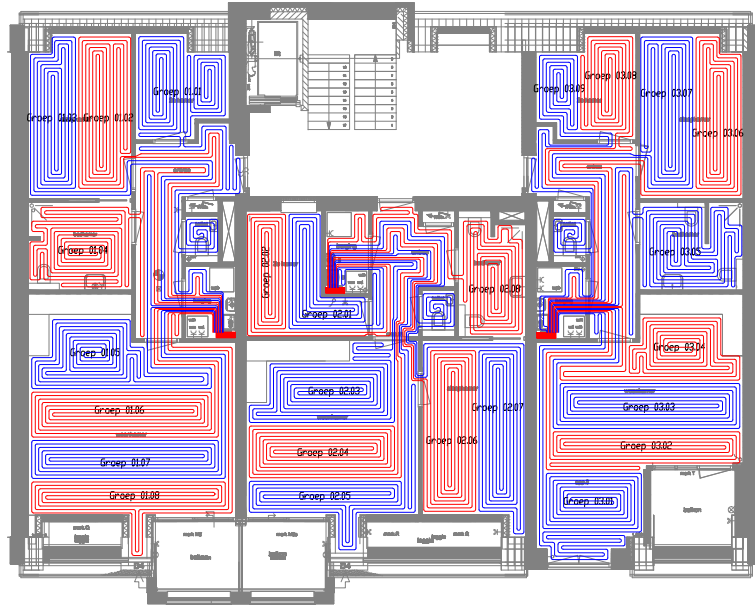
WARMTEVERLIJSBEREKENING

In een warmteverliesberekening wordt aangegeven hoeveel vermogen er exact beschikbaar moet zijn om aan de warmtevraag van een woning te kunnen voldoen. De warmteafgifte van de vloerverwarmingsinstallatie is daarbij natuurlijk afhankelijk van de soort afdekvloer en vloerafwerking.

Om de afgifte goed te kunnen berekenen, gebruiken we hierbij de zogenaamde R-waardes die het warmte-isolerend vermogen van de materialen weergeven.

LEGPLAN

De uitkomsten van de warmteverliesberekening worden verwerkt in een legplan. In het legplan wordt onder andere de onderlinge afstand van de vloerverwarmingsbuizen in de vloer weergegeven, evenals het vermogen en het benodigd aantal liters per uur per ruimte. De vloerverwarmingsbuis

In dit legplan wordt het slakkenhuis patroon toegepast.

wordt vaak in een van de twee volgende patronen gelegd:

Slakkenhuis: Bij een slakkenhuis patroon lopen de aanvoer en retour leidingen in de vloer naast elkaar. Hierdoor wordt de warmte gelijk verdeeld en wordt een egale vloertemperatuur bereikt.

Meander: Bij een meander patroon worden de vloerverwarmingsbuizen in een lusvorm naast

elkaar gelegd. Het eerste rechte stuk buis geeft de meeste warmte af. Hierdoor kan de warmste buis worden verlegd op het gedeelte waar dit het meest nodig is, bijvoorbeeld langs de buitengevel.

Heeft u vragen over het ontwerp van een vloerverwarmingsproject? De projectspecialisten van Robot voorzien u graag van een advies op maat. Mail info@robot-climate.com of bel 078 - 641 1619.

Zehnder Comfofan S Hygro

DUURZAME OPLOSSING

Het Comfofan S Hygro pakket bevat alle benodigde onderdelen voor een complete installatie van de stilste en meest energiezuinige woonhuisventilator en is nu nieuw in het assortiment van Zehnder.

De Comfofan S is voorzien van een ingebouwde vochtsensor die zorgt voor een gezond binnenklimaat. Wanneer het huis vochtiger wordt door douchen of koken, zal de Comfofan S automatisch 'optoeren'. Dit zorgt ervoor dat het huis sneller droogt waardoor schimmels minder kans krijgen.

MAKKELIJK INSTALLEREN

Ook bevat het pakket vier ventielen, een RFZ-schakelaar voor draadloze bediening van de

Comfofan S en zowel een perilex als een randaardestekker zodat de woonhuisventilator in alle situaties geïnstalleerd kan worden.

Het Comfofan S Hygro pakket in kernwoorden:

- De stilste en meest energiezuinige woonhuisventilator
- De hoogste EPC-reductie in de markt
- Zeer betrouwbaar
- 7 jaar garantie
- Uit te breiden met verschillende sensoren en bedieningen
- Drie aansluitingen zuigzijde van 125 mm, één aansluiting van 160 mm
- Verloop naar 125 mm standaard meegeleverd
- Capaciteit maximaal 350 m³/h

Meer informatie staat op www.zehnder.nl.

Altijd het beste klimaat voor

INSTALLATIEGEMAK

Nieuw: Zehnder ComfoFan S Pakket

Hét pakket voor een complete installatie van de stilste en meest energiezuinige woonhuisventilator. De Zehnder Comfofan S is voorzien van een ingebouwde vochtsensor die zorgt voor een nog gezonder binnenklimaat. Ook bevat het pakket 4 ventielen, een RFZ schakelaar voor draadloze bediening van de Comfofan S en zowel een perilex als een randaarde stekker zodat de woonhuisventilator in alle situaties snel en vooral gemakkelijk geïnstalleerd kan worden.

www.zehnder.nl

NIEUW!

zehnder
always the best climate

Trots op uw werk? Laat het zien op Dag van de Bouw

Bouwbranche gooit zaterdag 15 juni de poorten weer open

Laat zien dat u trots bent op uw werk tijdens de Dag van de Bouw.

TROTS

Nog steeds kunt u installatieprojecten waar u trots op bent en die het waard zijn om door iedereen gezien te worden aanmelden voor de Dag van de Bouw op zaterdag 15 juni.

De Dag van de Bouw is een jaarlijkse open dag in Nederland waarop men bouwprojecten en

bouwlocaties kan bezichtigen die normaal voor het publiek gesloten zijn. De Dag van de Bouw is een initiatief van Bouwend Nederland, de vereniging van bouwen en infrabedrijven.

PUBLIEKSEVENEMENT

De eerste Dag van de Bouw vond in 2006 plaats. Deze dag is in de loop der jaren uitgegroeid tot een groot en bekend

publieksevenement in Nederland dat jaarlijks ruim 100.000 bezoekers trekt. Leden van Bouwend Nederland en ook een groot aantal installatiebedrijven (Techniek Nederland steunt de Dag van de Bouw) openen dan hun bouwhekken voor iedereen.

Aanmelden kan via de speciale website www.dagvandebouw.nl; meld ook úw project aan.

Nieuwe normen riolering

NORMERING

Onlangs zijn de norm NEN 3215 en de praktijkrichtlijn NTR 3216 herzien. Deze normeringen hebben betrekking op de aanleg van gebouwgebonden riolering en bevatten belangrijke wijzigingen voor installateurs.

NEN 3215+C1+A1

Het Bouwbesluit wijst voor de bepalingsmethoden voor het voldoen aan de wettelijke eisen voor gebouwriolering naar NEN 3215 'Gebouwriolering en Buitenriolering binnen de perceelgrenzen'. Op deze norm is een aanvullingsblad verschenen: NEN 3215+C1+A1 van december 2018. Deze norm wordt per 1 juli 2019 door het Bouwbesluit aangewezen voor nieuwbouw. De norm is te bestellen bij NEN.

NTR 3216

Naast de norm is de praktijkrichtlijn NTR 3216 'Riolering van bouwwerken - Richtlijnen voor ontwerp, uitvoering en beheer', gelijktijdig herzien. Ook deze heeft als datum december 2018. De NTR 3216 is te bestellen bij ISSO en bij NEN.

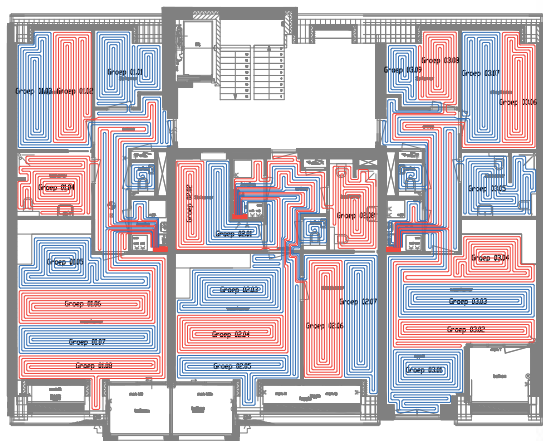
OPLEVERINGS- EN BEPROEVINGSRAPPORT

Door wijzigingen in de norm en praktijkrichtlijn is het Opleverings- en beproevingsrapport Gebouwriolering niet meer up-to-date. Deze is daarom aangepast door Techniek Nederland. Dit rapport is digitaal invulbaar via www.technieknederland.nl. Voor partijen die geen lid zijn van Techniek Nederland is dit formulier ook beschikbaar, echter deze is niet invulbaar en voorzien van een watermerk.

MADE BY REAL HUMANS

ALLES VOOR UW VLOERVERWARMINGSPROJECT

OOK VOOR CALCULATIES, LEGPLANNEN, BUIS EN BEVESTIGINGSMATERIALEN

WWW.ROBOTCLIMATE.COM

Bij Geberit zetten we regelmatig de bril van de installateur op. Door letterlijk mee te kijken in de dagelijkse praktijk, zien we het groeiende capaciteitsprobleem in de bouw. Dat inspireert ons om onze producten nog slimmer te maken. Zodat ze sneller en eenvoudiger geïnstalleerd kunnen worden en makkelijker zijn in gebruik. Daarnaast kan het onderhoud in een handomdraai gedaan worden. En dat alles zonder in te boeten op kwaliteit.

In deze Slim Bekeken-rubriek laten we u niet alleen zien hoe u onze producten voor u kunt laten werken, maar delen we ook kennis en oplossingen die u helpen om slim in te spelen op o.a. het tekort aan arbeidskracht in de installatiebranche.

Kranen die zijn 'geprefabd' staan klaar om te worden gemonteerd.

Geberit AquaClean Sela douchewc: meer functies en snelle montage

DOUCHEWC

Geberit heeft op 1 april de nieuwe AquaClean Sela douchewc gelanceerd. Het uiterlijk is nog eleganter vormgegeven en de douchewc biedt nieuwe en verbeterde functies voor extra comfort. Naast de WhirlSpray douchetechnologie is nu ook de geruisloze en waterbesparende TurboFlush-spoeling toegepast en het closet is spoelrandloos. Hiermee voldoet de Geberit AquaClean douchewc makkelijk te installeren. De Geberit AquaClean douchewc staat op de stand van Geberit op de ISH Noviteiten-show (zie berichten op voorpagina en pagina 8) centraal.

De Geberit AquaClean Sela is in 2013 geïntroduceerd en is in die relatief korte tijd enorm populair geworden. Ook installateurs zijn enthousiast vanwege de eenvoudige en snelle montage van deze douchewc. De gebruiker van een douchewc moet gedurende de dag een schoon en een gevoel van 'net gedoucht' ervaren.

OPTIMALE REINIGING

De gepatenteerde WhirlSpray douchetechnologie zorgt voor een vederzachte en tegelijk optimale reiniging van het onderlichaam. De WhirlSpray is een roterende straal waar lucht aan wordt toegevoegd. Dit zorgt voor luchtbellens in het water en die garanderen de optimale reiniging. Door de toevoeging van lucht verbruikt de nieuwe AquaClean Sela bovendien minder water.

GRONDIGER EN MINDER WATER

De spoelrandloze douchewc beschikt ook over de efficiënte TurboFlush-spoeling en de binnenzijde van het closet heeft een aangepaste vorm. Hierdoor spoelt het toilet grondiger en met minder water door dan een normale spoeling. Bovendien spoelt het zo zachtjes dat niemand er 's nachts van wakker wordt. Ook handig voor 's nachts is het discrete oriëntatielicht van de nieuwe AquaClean Sela.

COMPROMISLOOS

Op het gebied van hygiëne is Geberit compromisloos. De nieuwe AquaClean Sela is spoelrandloos, waardoor schoonmaken veel makkelijker is. De zitting is voorzien van een QuickRelease-functie, waardoor de wc-bril en

de deksel snel verwijderd kunnen worden. Op deze manier zijn zelfs de bevestigingen goed schoon te houden.

BEDIENING

De nieuwe Geberit AquaClean Sela douchewc wordt standaard geleverd met een smalle en intuïtieve afstandsbediening. Alle functies zijn hierop met één hand te bedienen. Eén druk op de knop volstaat om de douchefunctie te starten. Ook is het mogelijk persoonlijke voorkeuren vast te leggen. De nieuwe douchewc is ook te bedienen met de AquaCleanapp via smartphone of tablet.

ELEGANT ONTWERP

De nieuwe Geberit AquaClean Sela, ontworpen door Christoph Behling, is elegant, stijlvol en tijdloos en past in elk badkamerdesign. De intelligente douchetechnologie en alle aansluitingen voor stroom en water zijn door Behling bovendien esthetisch in het keramiek weggewerkt.

MONTAGEGEMAK

De nieuwe AquaClean Sela is door slechts één monteur nauwkeurig en makkelijk te plaatsen. Alle technische componenten zijn in een compacte, functionele eenheid geïntegreerd. Deze eenheid wordt van bovenaf in het keramiek geplaatst en blijft voor onderhoud gemakkelijk toegankelijk. Tijdens de installatie biedt de douchewc eenvoudig toegang tot de bevestiging van het closet.

De nieuwe Geberit AquaClean Sela douchewc is sinds 1 april leverbaar.

Slimme assistent: Geberit Pro

HULPMIDDEL

Sinds februari kunnen de gebruikers van de app Geberit Pro een vernieuwd design en een aantal nieuwe functies ervaren. Geberit heeft de app doorontwikkeld en een aantal functies toegevoegd. De verbeteringen op een rij:

- De zoekfunctie is sterk vereenvoudigd.
- De producten in de catalogus - inclusief bijbehorende video's - zijn nu eenvoudig te vinden met behulp van de nieuwe zoekfunctie, de productherkenningstool of de barcodescanner.
- Terugkerende gebruikers kunnen zien welke producten ze het laatst hebben bekeken. Dit bespaart tijd.
- Er is nu de mogelijkheid om producten te selecteren als favoriet.

- De app onthoudt de producten, reserveonderdelen of documenten die de gebruiker als laatste heeft gezocht en geeft ze weer.

MAKKELIJKER WERKEN

De vernieuwde app Geberit Pro maakt het werken met Geberit-producten nog makkelijker voor installateurs en monteurs. Dankzij deze app hebben installateurs en monteurs altijd en overal toegang tot alle Geberit productinformatie, waardoor de montagetijd vermindert en het montagegemak van de installateur op locatie aanzienlijk vergroot wordt. Een onmisbaar stuk gereedschap en een slimme assistent; slim bekeken dus!

INSTALLEER GEBERIT PRO

Download nu de app Geberit Pro in de App Store (iOS) of Google Play (Android) en maak kennis. Ga voor meer informatie naar www.geberit.nl/pro.

'Modulaire productie levert maximale besparing op'

SLIM BOUWEN

"Modulaire productie in een fabriek maakt maximale besparing van energie, materialen en arbeid mogelijk. Best handig in een tijdperk met een groot tekort aan bouwvakkers."

Dit schrijft Ellen van Bueren-hoogleraar Management van Stedelijke Ontwikkeling, in een blog op de website van USP Marketing Consultancy. Dit bureau onderscheidt zich door een grote kennis op het gebied van ontwikkelingen in de bouwsector.

VERANDERDE EISEN

Van Bueren is een groot voorstander van modulair bouwen. Besparing van energie, materialen en arbeid is één reden, maar er zijn er meer. "Slim ontwerp van de modules kan leiden tot samengestelde woningen of gebouwen die op de eisen van de gebruiker kunnen worden afgestemd, en kunnen later makkelijker worden aangepast aan veranderde eisen", zegt ze onder meer.

ONTWIKKELINGEN

Zij vindt het daarbij opmerkelijk dat de discussie over de bouw van één miljoen nieuwe woningen wordt gedomineerd door kwantiteit, locatie en haast. Er zijn namelijk allerlei ontwikkelingen die ertoe nopen om er op een andere manier naar te kijken omdat die een grote invloed kunnen hebben op stedelijke ontwikkeling, zoals het internet of things, de energietransitie en demografische ontwikkelingen met meer eenpersoonshuishoudens en vergrijzing. "Demontabel bouwen is dan een hele goede no-regretoptie. Het is snel, flexibel, en kan weer ongedaan worden gemaakt of worden aangepast aan veranderende omstandigheden."

NOT DONE

In Nederland, schrijft ze, was demontabel bouwen lange tijd not done. Maar voor gebiedsontwikkelingen die met vele onzekerheden zijn omgeven, kan het juist een oplossing zijn. "Gemeente en ontwikkelaars kunnen kijken hoe een gebied zich ontwikkelt, aan wat voor type woningen en voorzieningen behoefte is, en hoe bereikbaarheid het beste geregeld kan worden. Ook voor de grote groep starters met tijdelijk werk kan het een uitkomst bieden door op korte termijn betaalbare woonruimte te bieden, waarbij geëxperimenteerd kan worden met het delen van ruimten en voorzieningen."

Hol Installatietechniek: partner in energietransitie

Hecht familiebedrijf bestaat al 90 jaar

TOPFITTER

Hol Installatietechniek in Nieuw-Lekkerland heeft sinds kort achter op de vuurrode bestelauto's een nieuwe slogan staan: 'Uw partner in energietransitie', met fraai beeld. Het past goed, want directeur-eigenaren Wim en Gerard Toes zijn vast van plan hun klanten onder andere op dit gebied de weg te wijzen.

Hol Installatietechniek is een begrip in Nieuw-Lekkerland en wijde omtrek. Al bijna negentig jaar (opgericht op 1 oktober 2029) timmert het bedrijf aan de weg en bij elke verandering in de markt weet het weer de juiste snaar te raken bij de veelal trouwe klanten. Momenteel staan Wim en Gerard Toes aan het hoofd van het familiebedrijf. Wim nam in 1995 de leiding over van het familiebedrijf en na het verlaten van de laatste telg uit de familie Hol in 2014 is het bedrijf nu volledig in handen van de familie Toes. Dat wil zeggen dat de 56-jarige Wim Toes enigszins aan het afbouwen is en dat zijn 35-jarige zoon Gerard, die ook al weer 17 jaar in het bedrijf zit, sinds 1 januari 2018 als directeur en mede-eigenaar juist aan het opbouwen is.

NIEUWE GENERATIE

Het was trouwens geen vooropgezet doel dat Gerard het familiebedrijf zou voortzetten. "Althans, volgens mij niet", lacht Gerard. "Laat mij die vraag dan maar beantwoorden", neemt Wim over. "Ik heb twaalf kinderen, van wie acht jongens en ik hoopte altijd dat de beste mijn stoel zou innemen. Er zitten vier zonen in het bedrijf, maar je moet niet meerdere kapiteins op een schip hebben. Maar allemaal delen ze mee in het succes."

VAN ALLE MARKTEN THUIS

Hol Installatietechniek is van alle markten thuis en wil dat zo houden. Gerard schetst het profiel: "Wij onderscheiden ons met kwaliteit. Onze standaard voor wat betreft nieuwe installaties

en service is gewoon hoog. Van de ongeveer vijftig medewerkers zijn er meer dan tien puur bezig met service. En wij zijn inderdaad generalist oftewel totaalinstallateur. De gebieden waar wij ons op begeven zijn sanitair, dakwerk,

'ER STAAT IN DE TOEKOMST VEEL TE GEBEUREN'

duurzame energie, koeling (Hol heeft liefst acht installateurs in dienst die STEK-erkend zijn-red.), luchtbehandeling en verwarming. Op deze gebieden bedienen wij zowel kleine particuliere als grotere zakelijke klanten en we doen zowel woningen en utiliteit als industrie."

VEEL TROUWE KLANTEN

Wim Toes vult aan: "Wij hebben veel trouwe klanten voor wie we

soms al decennia werken. Dat zegt natuurlijk wel iets over hoe wij in de markt staan. En wij koesteren onze relaties. Als zich een nieuw project aandient dat zo groot is dat het gevaar erin schuilt dat onze bestaande klanten dat gaan merken, dan doen we het liever niet. Onze vaste klanten waarborgen immers onze continuïteit."

KINDERDIJK

Even ter illustratie: Hol Installatietechniek doet onder meer alle service en onderhoud van de installaties bij een grote scheepswerf en ook legde het bedrijf alle installaties aan in het nieuwe bezoekerscentrum Wisboomgemaal bij Kinderdijk, onderdeel van het cultureel erfgoed Molens van Kinderdijk. Om maar eens twee klanten te noemen.

Momenteel heeft het bedrijf net als de hele installatiebranche de wind flink in de zeilen, maar volgens de ervaren Wim Toes

moeten we ons niet rijker rekenen dan we zijn. "Momenteel is het allemaal hosanna en kan het niet op, maar ik heb zo'n periode al een paar keer meegemaakt en er komt ook ongetwijfeld weer een tijd dat het minder gaat."

SPECIALIST

Helder is dat Hol Installatietechniek als totaalinstallateur veel ballen in de lucht houdt, maar langzaam maar zeker ontwikkelt het bedrijf zich ook tot specialist in verduurzaming. Niet voor niets staat sinds kort op de vuurrode bestelwagens achter op de tekst 'Uw partner in energietransitie'. Voor onder andere warmtepompen en wko-installaties ben je hier aan het goede adres. Wim Toes: "Heel soms moeten wij bij een echt ingewikkelde installatie kennis inhuren, maar in negen van de tien gevallen kunnen wij de klant helpen met alle wensen op het gebied van verduurzaming. Dat moet ook, want er staat heel wat te gebeuren, nu en in de toekomst. Daarom houden wij ook heel nadrukkelijk ons kennisniveau op peil. Zonder kennis ben je namelijk nergens meer."

INVESTEREN IN MENSEN

Dit betekent investeren in mensen, zowel in huidige medewerkers als in nieuw talent. Hoewel het vinden van nieuwe medewerkers hen relatief makkelijk af gaat ("monteurs vinden gaat nog goed, alleen servicemonteurs zijn wat lastiger"), beseffen ze dat dit niet vanzelf gaat. Om die reden doen ze de laatste paar jaar bijvoorbeeld mee aan

de Techniekroute, waarbij basisschoolleerlingen kunnen kennismaken met het bedrijf. "En we zijn met een naambord zichtbaar in het technieklokaal van een vmbo-school in Papendrecht; aan het begin van een schooljaar staan we daar altijd met een stand en regelmatig verzorgen

'WIJ KOESTEREN ONZE RELATIES'

oud-medewerkers van ons gastlessen. Het doel is dat we laten zien wat techniek inhoudt. Dat daardoor onze naam meer bekend wordt, is een leuke bijkomstigheid."

GOEDE LEVERANCIERS

Bij alles waar het bedrijf voor staat, zweert Hol Installatietechniek bij goede leveranciers, waaronder Geberit en Sphinx. Van Geberit worden onder meer de leidingssystemen PE en het hemelwaterafvoersysteem GeberitPluvia en natuurlijk ook de inbouwreservoirs veel gebruikt. De toiletten van Sphinx zijn daarnaast al jaren gemeengoed.

"Geberit is natuurlijk een fenomeen in onze branche", zegt Gerard Toes, die van plan is wat meer gebruik te gaan maken van Geberit als kenniscentrum. "Eerlijk gezegd maken we te weinig gebruik van alle gratis cursussen die Geberit verzorgt. Het is goed dat we ons weer eens inschrijven voor een training, want daar worden we nooit slechter van."

Toekomst

De nieuwe generatie moet het gaan doen, hetgeen een belangrijke vraag oproept: hoe ziet Gerard eigenlijk de toekomst van het bedrijf? Hij moet immers die kar trekken. "Als we het wat betreft het aantal medewerkers zo kunnen houden, is dat mooi. Onze uitdagingen liggen vooral in het onderhouden van de kennis van onze medewerkers. En dat lukt. Wij zijn in elk geval niet huiverig voor nieuwe ontwikkelingen."

AGENDA

ISH NOVITEITENSHOW

Voor iedereen die op de hoogte wil worden gebracht van de noviteiten die op de ISH worden gepresenteerd en die in Nederland komen, is er ook elk oneven jaar de ISH Noviteitenshow. Sinds 1989 organiseren toonaangevende fabrikanten deze showroombeurs en dat gebeurt stevast in een prettige ambiance. Iedereen die werkzaam is in de sanitairbranche is van harte uitgenodigd. De toegang is gratis. Het enige dat u hoeft te doen is u vooraf aan te melden. Zie voor meer informatie de artikelen in deze editie op de voorpagina en op pagina 8.

Datum: 15, 16 en 17 april 2019

Locatie: De Beursfabriek, Houten

Website: www.ishnoviteitenshow.nl

INDEPENDENT HOTEL SHOW

De Independent Hotel Show is het business event voor de hotel community en zal dit jaar voor het eerst plaats vinden in Nederland. Het evenement speelt in op de behoeftes van de hedendaagse hotel gemeenschap.

Datum: 8 en 9 mei 2019

Locatie: RAI Amsterdam

Website: www.independenthotelshow.nl

BIM PRAKTIJKDAG 2019

Data is het nieuwe goud, wordt wel beweerd. Dat leidt onvermijdelijk tot de vraag hoe we die grote hoeveelheden data gaan registreren, managen en efficiënt en effectief inzetten? Staat BIM aan de vooravond van data-analytics, machinelearning en artificial intelligence? En hoe gaan ze in Scandinavië of zelfs aan de andere kant van de wereld om met bovengenoemde uitdagingen? Op de BIM praktijkdag delen we deze inzichten.

Datum: 23 mei 2019

Locatie: Jaarbeurs Utrecht

Website: www.jaarbeurs.nl

DESIGN DISTRICT

Design District is het beste vakevenement voor interieurdesign in Nederland. Gedurende drie dagen is de beursvloer gevuld met presentaties van de tweehonderd mooiste interieurmerken. Verder zijn er exposities van designacademies en jonge ontwerpers en kan men één of meerdere lezingen volgen.

Datum: 5 t/m 7 juni

Locatie: Van Nelle Fabriek, Rotterdam

Website: www.designdistrict.nl

DAG VAN DE BOUW

De Dag van de Bouw heeft als doel Nederland te laten kennismaken met de bouw in al z'n facetten. Iedere installateur kan inhaken. Meer informatie staat op pagina 5.

Datum: 15 juni 2019

Locatie: heel Nederland

Website: www.dagvande bouw.nl

Vakcursussen Geberit

Geberit stelt haar kennis en kunde ter beschikking aan installateurs, ontwerpers van showrooms, managers en verder iedereen die bij de bouw van installaties in gebouwen betrokken is. Dat gebeurt door middel van eendaagse trainingen over diverse onderwerpen, die worden gehouden in het kenniscentrum van Geberit in Nieuwegein.

Het nu bekende aanbod is als volgt:

- Service sanitair: dinsdag 2 juli.
- Duurzame sanitaire oplossingen: nog geen nieuwe datum bekend.
- Afvoertechniek Hemelwater: nog geen nieuwe datum bekend.
- Afvoertechniek Vuilwater: donderdag 23 mei en dinsdag 25 juni.
- Montagetechniek PE, vuil- en hemelwater: dinsdag 18 juni.
- Legionella Preventie: woensdag 15 mei.
- Legionella Praktijk: donderdag 27 juni.
- Maritiem en industrie: geen vaste data. Interesse kunt u aangeven bij uw Geberit accountmanager.

Naast de standaardcursussen biedt Geberit ook een cursus op maat aan. In samenwerking met onze klanten worden groepsbijeenkomsten georganiseerd waarin aandacht wordt besteed aan de informatiebehoefte en wensen van de klant.

Deelname is gratis.

Aanmelden via www.geberit.nl/cursussen.

Bescheiden begonnen, maar na 14 keer grote jongen geworden

ISH Noviteitenshow niet meer weg te denken

VAKBEURS

De Stichting Badkamer Promotie begon in 1989 qua aantal deelnemers bescheiden met de ISH Noviteitenshow. Die bescheidenheid is er inmiddels wel af, want in de 2019-editie presenteren liefst 33 merken het laatste nieuws uit eigen keukens op sanitair gebied.

Axor, Bette, Burgbad, Damixa, Dansani, Dekker, Detremmerie, Duravit, Easy Drain, Emco, Geberit, Geesa, Grohe, Hansgrohe, HSK, Iotti, Kinedo, Kludi, Loox, Novellini, Pelipal, Pressalit, Primabad, Riho, Sealskin, Sphinx, Thebalux, Vasco, Vigour, Villeroy & Boch - Keramiek, Vitra, WaveDesign en Wisa. Dit zijn de merken die de komende ISH Noviteitenshow aanwezig zijn.

PRETTIGE BEURS

Voorzitter van de organiserende Stichting Badkamer Promotie Jaap van der Klugt kan niet wachten tot het maandag 15 april 10.00 uur is, want dan zwaaien de deuren voor de 15de editie open. Aan alle voorwaarden zijn voldaan en hij verwacht een prettige beurs. "Alle seinen staan op groen en vrijwel iedereen in de branche doet het goed. Dit werkt ongetwijfeld een

De entree van de ISH Noviteitenshow in 2015. Ook dit jaar is er weer een warm welkom.

prettige sfeer op de beursvloer in de hand", laat hij weten.

Maar het is niet alleen de wind in de rug die iedereen voelt die ongetwijfeld bijdraagt aan een nieuw succes. Het is ook, meent Van der Klugt, de kenmerkende sfeer van de beurs. "Er zijn vakbeurzen waar je meteen gillend weg wilt, zo'n gekkenhuis als het is, maar dat geldt niet voor de ISH Noviteitenshow. Wij creëren een prettige ambiance waarin het informeren over alle noviteiten de boventoon voert. En dat waardeert de bezoeker,

weten wij uit onderzoek."

NIUWEGEIN

De ISH Noviteitenshow wordt ook dit jaar weer gehouden in De Beursfabriek aan de Symfonieaan 1 in Nieuwegein. Dit is een prettige plek gebleken, met ruime en voldoende gratis parkeerplekken. De openingstijden zijn maandag 15 april van 10.00 tot 22.00 uur en op dinsdag 16 en woensdag 17 april van 14.00 tot 22.00 uur. Iedereen werkzaam in de sanitairbranche is van harte welkom. De toegang is gratis en parkeren trouwens ook, maar men dient zich wel vooraf te registreren op www.ishnoviteitenshow.nl. Hier is ook meer informatie te vinden. Na registratie ontvangen bezoekers per mail een entreekaart.

Onbegrensde mogelijkheden Sphinx VariForm wastafels

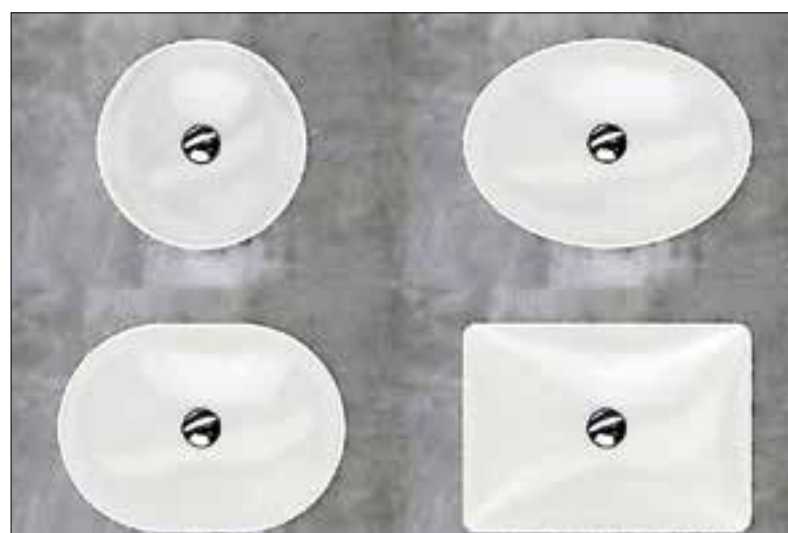
ASSORTIMENT

Rond, rechthoekig, ovaal en elipsvormig: het stijlvolle designconcept van Sphinx VariForm wastafels is gebaseerd op vier geometrische basisvormen. Het assortiment VariForm opzet-, opbouw-, en onderbouwwas tafels biedt een veelvoud aan maten en vormen en daarmee onbegrensde ontwerpmogelijkheden voor sanitaire ruimtes.

Sphinx VariForm wastafels passen door hun verfijnde vormgeving en tijdloze design in iedere badkamer. De hoogwaardige keramische wastafels blijven ook bij zeer intensief gebruik jarenlang hun mooie uitstraling behouden.

Sphinx VariForm is een aanwinst in elke badkamer.

De Sphinx VariForm wastafels blinken uit door hun design.

Prijs voor Geberit Sigma21

De Geberit Sigma21 bedieningsplaat, uitgevoerd in Braziliaans leisteen, heeft de Archiproducts Design Award 2018 in de wacht gesleept. De jury is lovend over de esthetiek, de functie en de technische kwaliteit.

Met de Sigma21 introduceerde Geberit in 2018 een bedieningsplaat met ronde spoelknoppen, uitgevoerd in de hoogste kwaliteit tot nu toe. De plaat heeft een 2-toetsbediening voor een grote en een kleine spoeling. Het ontwerp is gebaseerd op de bestaande bedieningsplaat Sigma20 en verkrijgbaar in drie kleuren glas of - een primeur voor Geberit - in Braziliaans leisteen.

Kan de installatiebranche de groei nog wel bijbenen?

ECONOMIE

Leuk voor de installatiebranche dat het Klimaatakkoord een banenmachine is, maar kan de branche dat er wel bij hebben? Dat is zeer de vraag en een vraag ook die deskundigen hardop stellen.

“Veel bedrijven in onze sector hebben nu al grote moeite om voldoende mensen te vinden, waaronder installateurs van zonnepanelen en warmtepompen. Daarom moeten we investeren in de invulling van die klimaatbanen en een goede toekomst bieden aan mensen die hun baan in de fossiele sector verliezen.”

‘MEER TECHNICI NODIG MET GREEN SKILLS’

werkgelegenheidseffecten van klimaatmaatregelen’ van Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) levert het akkoord liefst 42.000 tot 78.000 voltijdbanen op in 2030, waarvan circa 24.000 nieuwe banen in de installatiesector.

KLIMAATBANEN

Voor elke verloren baan in de zogenoemde fossiele sectoren (kolen en olie) komen er zeven klimaatbanen terug, berekent ECN. Daarmee wordt het een economie op zich. “Het Klimaatakkoord creëert een bloeiende economie, met volop groene banen. Extra inzet is nodig voor (technische) opleidingen, werving en bij- en omscholing. Zo kunnen we de transitie uitvoeren en de werkgelegenheidskansen grijpen. Het is ook belangrijk om werknemers in de fossiele sector een goede toekomst te bieden”, aldus Van der Gaag.

VERZOEK

Prachtig allemaal, maar de branche gaat al gebukt onder een groot gebrek aan personeel en hierdoor neemt de druk niet af, eerder integendeel. Voorzitter Doekle Terpstra van ondernemersorganisatie Techniek Nederland doet daarom een dringend verzoek aan het onderwijs: “We hebben véél meer

technici nodig met green skills. Die kunnen we alleen opleiden als er meer aandacht en geld komt voor het technisch beroepsonderwijs.”

GEEN FLEXBAAN

Tegenover de toename aan

werkgelegenheid in de groene economie staat een verlies van 6.000 tot 11.000 banen in de olie- en kolensector, maar met deze aantallen hoeft dat geen probleem te zijn. “Wij bieden mensen die hun baan kwijtraken

graag een nieuwe start in de groene, duurzame economie.

Als je de overstap maakt naar de technische sector levert je dat gegarandeerd werk op. Met een vast contract, géén flexbaan.”

Jong Techniek Nederland gaat aan de weg timmeren

JONGE ONDERNEMERS

Jong UNETO-VNI heet sinds kort Jong Techniek Nederland en dat is meteen een mooie aanleiding om ambitie te tonen. Dat gebeurt dan ook. De commissie richt zich op ondernemers jonger dan 40 jaar en dat zijn de mensen die het beleid dat vandaag wordt uitgestippeld, moeten uitvoeren. “Wij zetten ons er daarom voor in om al bij de besluitvorming betrokken te worden. Als klankbord en sparringpartner: hoe zien wij de ontwikkelingen over 10-15 jaar en welke besluiten moeten we dan nemen?”

Jonge installateurs zijn welkom bij Jong Techniek Nederland.

Dit zegt secretaris Onno van de Ven van Jong Techniek. Jong Techniek Nederland is een platform om te netwerken en om kennis en ervaringen uit te wisselen. “Wij vinden het belangrijk dat het leuk en aantrekkelijk is voor jonge ondernemers. Zo willen we bijvoorbeeld een bootcamp organiseren gericht op leiderschap: een training op een kazerne waar je letterlijk om 5.00 uur 's ochtends de stormbaan op gaat. Of een kijkje achter de schermen bij de installatietechniek achter een festival.”

SAMENWERKING

Ook wordt de samenwerking gezocht met andere

branchegerelateerde ‘jongeren’-netwerken, zoals Jong Bouwend Nederland. “We willen debatten organiseren met de minister en staatssecretaris over bijvoorbeeld de energietransitie, het klimaat-akkoord, de brexit. Thema's over toekomstige veranderingen die - zeker voor jonge ondernemers door verschillende branches heen - erg belangrijk en relevant zijn.”

SEXY

Het mag duidelijk zijn: jonge ondernemers zijn de toekomst voor onze branche. “We moeten ervoor zorgen dat onze branche sexy

blijft voor jongeren. Ervoor zorgen dat studenten voor onze branche blijven kiezen. En ervoor zorgen dat jonge ondernemers zich willen verbinden met een vereniging als Techniek Nederland. Daarin willen we actief meedenken om onze vereniging modern en aantrekkelijk te houden.”

Opvallend: aan bestuurstafels zul je Jong Techniek Nederland niet vinden. “We willen actiever gaan worden op social media, door te vloggen en zo een netwerk te creëren. De branche moet ons weten te vinden.”

Eerste hulp bij plannen

ONDERWIJS

Een aantal grote organisaties en instellingen, waaronder het opleidings- en ontwikkelingsfonds voor de installatiebranche OTIB en Techniek Nederland, en de provincie Limburg gaan in Limburg kleine en middelgrote technische bedrijven intensief ondersteunen met het opstellen van toekomst- en personeelsplannen. Ook installatiebedrijven kunnen er gebruik van maken. Het project is uniek in Nederland omdat hiermee wordt ingezet op een structurele en toekomstbestendige ondersteuningsstructuur.

Het project loopt vier jaar, waarvan de provincie Limburg de eerste twee jaar ondersteunt. De komende tijd zal het programma in overleg met alle betrokken partijen worden ingericht.

Het doel is om 165 bedrijven te helpen bij het maken van verander- en strategische personeelsplannen, ongeveer 1.400 werknemers op te leiden en bij te scholen en 100 mensen vanuit een uitkeringssituatie te laten instromen. Daarnaast wil men met het project input genereren voor vernieuwde en modulair opgezette onderwijsmodules voor werkenden, vijftien hybride techniekdocenten opleiden en 120 praktijkopleiders ondersteunen.

MINDER UITVAL

Ten slotte is het de bedoeling om 800 bedrijven en 2.800 werknemers voor te lichten over leven lang ontwikkelen, methodieken voor werkplekken en modules voor e-learning uit te rollen en 5 procent minder uitval van leerlingen in het initieel technisch onderwijs te realiseren.

Riool komt om in billendoekjes

Er wordt van alles en nog wat door het toilet gespoeld

■ VERSTOPPING

Gek worden ze ervan, de werknemers van de rioolwaterzuiveringsinstallaties in Nederland. Zoals die van de waterzuivering in het Theo van Goghpark in de Amsterdamse wijk IJburg. IJburgers gooien samen veel te veel (frituur)vet en vezeldoekjes in het riool, waardoor het rioolgemaal in het Theo van Goghpark aan de Pampuslaan dit niet meer kon verwerken. Volgens Waternet werd dit 'een grote ranzige klont viezigheid' en er moesten liefst vier pompen in het gemaal worden vervangen.

In IJburg wonen veel jonge gezinnen met baby's en dreumesen en dat is te merken aan een overbelast gemaal. Vooral de hoeveelheid zogeheten vezeldoekjes

En dit geldt niet alleen voor IJburg, maar het is een landelijk probleem. Vooral in wijken waar veel jonge gezinnen wonen, gaan er gigantische hoeveelheden vezeldoekjes doorheen. En dat niet alleen: er worden ook tampons en complete luiers door het toilet gespoeld.

10,5 MILJOEN BILLENDOEKJES

De Unie van Waterschappen schat na onderzoek dat er, uitgaand van dagelijks gebruik, wekelijks alleen al 10,5 miljoen billendoekjes worden doorgetrokken. Bijna 1 op de 10 Nederlanders geeft namelijk aan wel eens billendoekjes door het toilet te spoelen. Omgekeerd zijn dat zo'n 1,5 miljoen mensen en dat levert, uitgaand van dagelijks gebruik, een afvalberg op van wekelijks 10,5 miljoen billendoekjes.

ETENSRESTEN

"De grootste misvatting is dat etensresten doorgespoeld mogen worden", constateerde de Unie in De Telegraaf. "14 procent denkt dat die best door het toilet kunnen, 21 procent van de ondervraagden kiepert ze er doodleuk in. Probleem bij etensresten is vooral het vet dat in het riool verstopping kan veroorzaken. Frituurvet wordt zelfs door 2 procent weggespoeld."

Afvalwaterzuiveringsinstallatie Kralingseveer in Capelle aan den IJssel zuivert dagelijks het afvalwater van ruim 360.000 inwoners uit Rotterdam en Capelle aan den IJssel.

OOK VERF EN MEDICIJNEN ZIJN SLECHT

(zoals schoonmaakdoekjes en billendoekjes) is gigantisch. Deze doekjes verteren niet of nauwelijks en zorgen voor veel overlast.

Ook verf en medicijnen verstoren het waterzuiveringsproces. Deze resten vormen een groeiend probleem voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. Medicijnresten komen niet alleen in het riool terecht door het wegspoelen van medicijnen door het toilet, maar ook bijvoorbeeld via urine of door het afspoelen van muggenspray van de huid tijdens het douchen. In totaal moet jaarlijks 140.000 kilo medicijnresten uit het afvalwater

gezuiverd worden. Rogier van der Sande, voorzitter van de Unie van Waterschappen, vertelt: "Als we investeren in nieuwe technologieën kunnen we steeds meer nieuwe, verontreinigende stoffen uit afvalwater zuiveren. Een aanpak om ervoor te zorgen dat die stoffen het water überhaupt niet in komen, is ook een mogelijkheid."

PAPIERLOOS

Een andere effectieve oplossing

is het gebruik van een douchewc, een toilet met ingebouwd bidet. Bij het gebruik van een douchewc met warmeluchtföhn is helemaal geen papier of billendoekje meer nodig, wat resulteert in een schonnere riolering en minder problemen bij rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Meer informatie over de Geberit AquaClean douchewc leest u op pagina 6.

**Sphinx Rimfree® closets zonder spoelrand.
Voor de allerhoogste hygiënische eisen.**

Met de Sphinx Rimfree® closets zonder spoelrand zet Sphinx de nieuwe standaard op het gebied van hygiëne en onderhoudsgemak. Want de unieke spoeltechniek zorgt zelfs bij kleine hoeveelheden spoelwater voor onberispelijke spoelresultaten.

Kijk voor het meest actuele Sphinx Rimfree®-assortiment op sphinx.nl

Ford Transit Connect is zeer geschikt voor de installateur

Vorig jaar verbeterd en daardoor helemaal bij de tijd

BESTELAUTO

De Ford Transit Connect is het succesnummer van de vorig jaar vernieuwde Ford Transit-familie. Vooral in combinatie met de 1.5 TDCI dieselmotor is dit een prettige besteller die zeer geschikt is voor de installateur.

Een nieuwe grille, strakke luchtgeleiders bij de wielkasten en wielophanging, led-dagrijverlichting en bi-xenon koplampen. Dit zijn de vernieuwingen die Ford vorig jaar heeft doorgevoerd aan de buitenkant. Inderdaad, echt schokkend is het niet, maar de Transit staat er weer eigentijds bij. In het interieur is nog minder veranderd, maar erg is dat allemaal niet, want dat deugde aan alle kanten.

LEKKERE LANGE ZITTING

Een stoel met een lekkere lange zitting, veel opbergmogelijkheden voor van alles en nog wat (ideaal is een plek voor de smartphone die daar wordt opgeladen)

en in het midden kijken we uit op een dashboard met een nieuw 6-inchscherm. Er zitten veel veiligheidsvoorzieningen standaard in de auto, maar we raden aan ook de accessoireslijst erbij te pakken, want bijvoorbeeld een automatische airco en een ideaal Blind Spot Information System kosten extra munten, net zoals het eigenlijk ook onontbeerlijke Driver Assistance Pack, met Adaptive Cruise Control, Pre Collision Assist, Lane Keeping Aid, Traffic Sign Recognition en Intelligent Speed Assist.

AUTOMAAT

De auto wordt of in z'n voor- en achteruit gezet met een handversnelling of door een achttrapsautomaat met een kloeke pook. Deze uitvoering is 1200 euro duurder, maar dat is het wel waard, want het is echt een ideale automatische bak die je heel soepel door het verkeer manoeuvreert.

Deze automaat is gekoppeld aan een nieuwe 1.5 EcoBlue diesel, waarvan de uitvoering die goed

is voor 120 pk prima bevalt. Deze motor is stil, maar niet zuinig. Met een verbruik van 1 liter diesel op rond de 15 kilometer is dit zeker niet de beste van de klas. We zullen het maar aan de automaat wijten.

LAADRUIM

Natuurlijk bekijken we ook even het laadruim, hoewel dat natuurlijk nooit echt spannend is. In de kleinste uitvoering die L1 heet, kun je drie kuub materiaal meezeulen. Voor de meeste installateurs zal dat (ruim) voldoende zijn. Wel apart is dat aan weerskanten van het laadruim een houten plank is aangebracht

waardoor er tussen de wielkasten een ruimte van 120 centimeter overblijft. Zonde van de ruimte, die plank. Het laadvermogen is

met standaard 647 kilo trouwens niet hoog, hetgeen te wijten is aan het hoge eigen gewicht van de Transit Connect.

Specificaties

FORD TRANSIT CONNECT 1.5 TDCI

Motor: 1,5.0 liter diesel
 Vermogen: 120 pk
 Koppel: 270/1.750 t/pm
 Wielbasis: 266 cm
 Eigen gewicht: 1.553 kg
 Nuttig laadvermogen: 647 kg
 Laadruimte: 443x184x184 (lxbxh)
 Tildrempel: 60 cm
 Prijs vanaf 19.750 euro, excl. BTW/BPM

Op weg naar 30 km/uur?

VERKEERSVEILIGHEID

Hoe lang zal 50 km/uur nog de standaard maximale snelheid binnen de bebouwde kom blijven nu er van alle kanten steeds meer wordt gepleit voor een maximum van 30 km/uur?

Onlangs liet RAI Vereniging, de nationale organisatie van (voornamelijk) auto- en motorfietsfabrikanten, weten er voorstander van te zijn dat 30 km/uur de nieuwe snelheidsnorm wordt voor verkeer binnen de bebouwde kom. Volgens voorzitter Steven van Eijck levert verlaging van de maximumsnelheid niet alleen winst op voor de verkeersveiligheid, maar beperkt het ook de geluidsoverlast.

NIET NIEUW

Nieuw is dit standpunt niet: het leger van organisaties en deskundigen die hiervoor pleiten groeit haast met de dag. De Fietzersbond, Veilig Verkeer Nederland (VVN), de Tweede Kamerfractie van Groen-Links en de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek (SWOV) vroegen er al eerder om.

SWOV heeft berekend dat het terugbrengen van deze snelheidslimiet naar schatting 51 tot 77 verkeersdoden op jaarbasis scheelt. En VVN heeft onder andere laten weten dat er in de praktijk helemaal niet veel verandert, want ongeveer 80 procent van de weglengte binnen de bebouwde kom kan worden gezien als (woon)straat, waar een maximumsnelheid van 30 km/uur wenselijk en mogelijk is.

Er komt een Pal-V uit de lucht. Heeft die voorrang?

NIEUW VOERTUIG

De PAL-V Liberty, die is ontwikkeld in Raamsdonksveer, was onlangs op de Autosalon in Genève te zien en kan sindsdien besteld worden. De nieuwe vliegauto kost een half miljoen euro, maar dan heb je wel een uniek vervoermiddel. En de vlieglessen voor je brevet zijn bij deze prijs inbegrepen.

De PAL-V Liberty komt het dichtst in de buurt van een helikopter, maar is het niet. Het is een zogenaemde gyroplane waarvan de wielen kunnen worden ingeklapt, waarna deze verder kan als auto. Er is ook een ander groot verschil met een helikopter en dat is dat je een start- en landingsbaan nodig hebt. Met je PAL-V in de file terechtkomen, er spontaan en opeens bovenuit stijgen en wegvliegen, gaat het niet worden. Je hebt namelijk een startbaan van 80 tot 180 meter en een landingsbaan van 30 meter nodig.

De PAL-V biedt plek aan twee personen en kan op de weg een alleszins acceptabele snelheid van 160 kilometer per uur halen. Rij je er alleen mee, dan volstaat in prin-

cipe rijbewijs B. Wil je vliegen, en dat wil je natuurlijk anders kun je net zo goed een gewone auto kopen, dan heb je ook een vliegbrevet nodig.

NIEUW**■ GEBERIT**

GEBERIT SUPERTUBE

MEER RUIMTE IN MINDER TIJD

**KNOW
HOW
INSTALLED**

Geberit SuperTube is hét innovatieve afvoersysteem voor hoogbouw. Drie geavanceerde - en gepatenteerde - fittingen zorgen bij verdiepingaansluitingen en richtingverandering in de standleiding voor een continue luchtkolom in de afvoerleiding. Hierdoor is de installatie van een parallelle omloop- of secundaire ontspanningsleiding niet langer nodig. Horizontale verslepingen tot 6 meter kunnen zonder afschot worden geïnstalleerd. Dit bespaart zowel materiaal, ruimte én tijd! Slim bekeken.

www.geberit.nl**SLIM
BEKEKEN**